

BOEKBEOORDELINGEN

- I. H. Bogaert - H. Bousset : Ikjes Spelen, 1 & 2, Plantyn, Deurne Antwerpen - De Procure, Brussel, 104 en 128 blz. resp. 130 en 150 BF.

Deze beide boekjes zijn bedoeld voor de leerlingen, respectievelijk van de eerste vier en de hoogste vier klassen van de humaniora. Ze zijn bedoeld als aanleiding tot lichamelijke en verbale zelfexpressie en -verkenning, geïntegreerd in het moedertaalonderwijs. Een erg zinvol uitgangspunt, dat in de inleiding wordt uiteengezet. De boekjes zijn ideaal voor leraars in alle onderwijssoorten die, zonder daartoe in hun opleiding voorbereid te zijn, toch voorzichtig met expressie willen starten, zonder teveel avonturen te hoeven vrezen. De gamma van voorgestelde activiteiten is heel breed : taalspelletjes, mime en pantomime, interview, rollenspel, cabaret enz. enz. In feite lijkt het mij overbodig de boekjes door de leerlingen te laten aanschaffen : de leraar kan het als inspiratiebron gebruiken en er misschien enkele laten kopen voor de klasbibliotheek.

Een fundamenteel bezwaar is daarmee al aangeraakt : een boekje over creativiteit kan eigenlijk nooit meer zijn dan een verslag : "Zo deed ik het en dat was mijn ervaring." Op die manier kan je proberen een ander te stimuleren. En tenslotte is "t eygen selfs beleven", de eigen creatieve ervaring de beste hulp om nog nooit eerder gedane dingen toch te doen met leerlingen. Training van de leraar is dus eigenlijk onontbeerlijk. Een boekje kan dan nog wel een inspiratiebron zijn, waaruit je ideeën haalt, die je transformeert (waarop ze door de leerlingen nog eens geamendeerd worden). Besluit : Een interessant leesboek voor wie het al eens gedaan heeft, voor de anderen een geruststelling om toch maar over de drempel te gaan.

Roger

II. Nieuwe-woordenboeken

Ongeveer tegelijkertijd kwamen op de markt 2 boeken over de recente aangroei en veranderingen in de Nederlandse woordenschat.

Maarten van Nierop : Nieuwe Woorden. Verklarend woordenboek van modern taalgebruik. Uitg. Heideland-Orbis NV, Hasselt, 332 blz. Dit boek bevat een aantal stukjes die de auteur, tevens Taaltuinier van De Standaard, schreef voor MIMO. Achterin is er een register met alle besproken woorden (het bevat overigens een domme klasseringsfout). De auteur plaatst de woorden in een ruimer cultureel verband : hij geeft de geschiedenis van het begrip, de sociale context stijlwaarde e.d. Dit maakt de artikels ideologisch niet altijd even

waardevrij, om het voorzichtig te zeggen. Het boek is vooral interessant voor informatie over de ontwikkelingsgeschiedenis van moderne begrippen en bevat nogal wat informatie die de lezer zelf kan helpen nadenken over dergelijke taalgegevens. Stukjes uit dit boek zullen dan ook over enkele jaren in de schoolboekjes gebloemleesd staan.

Totaal anders opgezet is dr. Riemer Reinsma, Signalement van nieuwe woorden, W.P.Woordenboek van 2000 neologismen, Elsevier, Amsterdam/Brussel 286 p. Dit is een heus woordenboek waarin met citaten uit - in een uitvoerige bibliografie opgenomen Noord- en Zuidnederlandse publicaties - de betekenis wordt omschreven van woorden die de laatste 20 jaar in onze taal slopen. Een aanrader, dacht ik, deze toestand die ergens kan overkomen als een stuk begeleiding bij de communicatie, als je begrijpt wat ik bedoel. Maar niet alleen deze modewoorden tieren er welig in, ook nieuwe begrippen vind je erin : vangrail, alternatief, stagflatie, en medium zijn erbij. Reeds staat er niet in. Een afknapper (hi hi !) was het voor mij wel toen bij een steekproef bij de letter C bleek dat ongeveer 2/3 van de woorden al met dezelfde betekenis in de laatste uitgave van Koenen staat. Dat is natuurlijk een compliment voor Koenen.

Als ik één van beide boekjes moet aanraden, zou ik zeggen : neem Reinsma om een paar avondjes te gnuiven en om uit voor te lezen aan vrienden; neem van Nierop als het u om achtergrond-informatie te doen is. Reinsma is handiger en bevat meer informatie, van Nierop is grondiger.

Wat doe je ermee in de klas ?

Over het algemeen kunnen ze wel bij de leerlingen de gevoeligheid voor het levende van de taal verhogen. Daarnaast kan ook kritische zin worden aangescherpt tegenover modetermen in het bijzonder en mode in het algemeen.

Als je één van beide boekjes, of beter nog : allebei, in één of meer exemplaren kunt bemachtigen, lijken volgende opdrachten mij mogelijk :

- Welke woorden uit het boekje staan al in recente woordenboeken ? En in oudere woordenboeken ?
- Artikels uit bv. Humo (laatste 10 blz.) onderzoeken met Reinsma (of een ander woordenboek) op neologismen.
- Wat staat wèl bij Reinsma, niet bij van Nierop ?
- Een groep stelt een tekst vol modewoorden op (zinvol asjeblieft); een andere

- roep gaat na in hoever deze tekst van modewoorden kan bevrijd worden.
- Neologismen klasseren : welke staan voor nieuwe dingen of begrippen, nieuwe interpretaties, nieuwe woorden voor oude begrippen; ofwel naar hun oorsprong : welke zijn totaal nieuw, ontleningen aan andere talen, nieuwe samenstellingen of afleidingen, nieuwe betekenissen.
  - Ondertussen kan de rest van de klas misschien werken met bv. een dialectwoordenboek, woordenlijst, technisch woordenboek enz.
  - Voor de leraar bevat vooral van Nierop ook veel materiaal voor lessen over betekenisverschuiving, sociale taalkringen, woordvorming (samenstelling en afleiding).

nog eens Roger

Zit je je weer eens suf te peinzen op een titel voor een lekker-zittend-kreezie-opstelletje ?

Arme duif !

Ziehier een simpele suggestie :

Greetje, het berkje van het industrieterrein..

Dag trouwe lezers van dit schamel blad !

Als de blaadjes vallen, zien wij u weder in het herfstige Peerdsbos !
